

حيات

اداره مرکزی :

آق قروندە ، استانبول جادەسندە آق قروندە
معاروف امينلىكى ياتىدەكى دائىرە

استانبول بۇروسى :

استانبول دە ، باب قالى جادەسندە ۱۱۹ نومۇرلو
دائىرە مەخسۇسە
تەلەفون : ۳۶۰۷

نۇسخىسى ھەر بىر ۱۰ غۇرۇش دۇر .

سەنەلىكى پۈستە ايله ۵ لىرا .
(اجنەى مملكتلر ايجين ۴ دولار) .

ابونە واعلان ايشلرى ايجين استانبول بۇروسى
مراجعت ايدىلير .
يازى ايشلرئىللە مرجىي آق قروندە مەلۇمات دۇر .

ھىيەت دائىم ھىيەت ... دىيەت داھا ھىيەت ھىيەت قاتالىم ...
- نىچە -

۱ نەچى جلد

آق قروندە ، ۱۰ مارت ، ۱۹۲۷

سايى : ۱۵

مملكت بىلىكىسى

ئىككىنچى سەنە « سوۋىيەت جەھۇرىيەتلىرى اتھادى »
داخلىندە دولاشىرىكن ، بىر شى باخلىسى دىقەتى
جەھۇرىيەتلىرى : ھەر جەھۇرىيەت داخلىندە او
جەھۇرىيەتلىرى مەدەى ومەنۋى بۇتون خۇسۇسىيەتلىرىنى
تەدقىق مەقسەدلىك تەشكىل ايدىلن تەبەى جەھۇرىيەتلىرى
وبۇنلر تەشكىلاتى وفەالىيەت تەزلىرى ! « باكو » دە
توپلانان تۇركىيات قۇرۇلتايندە علوم آقەدەمىسى
كاتب عومۇمىيى پروفور « اولدەنبورغ » تەزلىرى
بۇ جەھۇرىيەتلىرى ھەققىدە وىزىلن اىضاحاتى دىكەدەكەن
وبالخالسى « باكو » دەكى آذربايجان تەدقىق وتەبەى
جەھۇرىيەتلىرى مەسلىسىنى كۇردەكەن صۇكرا ، بو
خۇسۇسە داھا صەرىخ بىر فەكر ايدىنىش اولدەم .
« مملكت بىلىكىسى » نامى آلتىندە توپلايە بىلە جەھۇرىيەتلىرى
ھەر تۇرلو مەلى تەدقىقلر ايجون آناطولىنىك مەخلىف
مەركەزلىرىدە بۇكىلى مەلى ھەيتلر تەشكىلە بۇزە
نە قەدر مەختاجىز ! مەثلا تۇرك او جاقلىرىلە مەلى
بىرلىكلىرى تەشرىك مەسلى ايتسەلر ، بىر بۇيلە
فىاض بىر فەالىيەت باشلايمازلىرى ؟ مەنتەزم بىر پلان
دائىرەسندە سوق وادارە ايدىللك شەرتىلە ،
آناطولىنىك باشلىجە شەھەرلىرىدە بۇجەنس تەدقىق
وتەبەى ھەيتلرى تەشكىل اولۇنە بىلە جەھۇرىيەتلىرى « مملكت
بىلىكىسى » خۇسۇسەندە اولۇردەن پەك كۇزەل
استەفادە ايدە جەھۇرىيەتلىرى تەنتەمين ايدىيورم .

« مملكت بىلىكىسى » نەك ارضىياتە ، طەبىئى
جەھۇرىيەتلىرى ھەققىدە نەصل جەھۇرىيەتلىرى

لازمەكەلىكىنى والدەكى وسائىلە نەلر بايلىلە بىلە جەھۇرىيەتلىرى
بىلەم . يالەكز ، اتنوغرافى ، تارىخ و آركە
اولۇزى ، فېلۇلۇزى ساھەلەرىدە آز زەماندە
جۇق فەيدالى نەتىجەلر الدە ايتەك قابىلدە . بۇنى
سۇيلىرىكن ، بۇكۇنىكى مەلى قۇتلىرى مەركەز آزلغىنى
دۇشۇنمىيور دىكەم ؛ لەكن ، بىر تەزلىرىدە استەقبال
ايجون مەنتەزىلر ھەزىرلا مەقلە بىرەر ، شەھىدىدەن ،
ايدىرىدە اوزۇرىدە چايشىلە بىلە جەھۇرىيەتلىرى جۇق مەدەلر
توپلامق امكان ولزۇمەندە قانەم . ايتەد قۇتلى
وصالەتلىرىدە بىر مەلى مەركەز و جۇدە كەتەرىدەكە
اينى بىر مەسلى پلانى ھەزىرلا دىقەن صۇكرا ، او
مەركەزلىرى ھەزىرلا تەمىم ايدە جەھۇرىيەتلىرى و مەفصل
پروگراممەلر دائىرەسندە مەخلىف شەھەرلەردە قۇرۇلماق
شەھەرلىرى چايشىدە بىر مەركەز بىر ايتەك دىكەلر .
مملكتلىك مەخلىف كۇشەلەرىدە بىر مەلى مەركەزلىرىنىك
مەلى ھەرتى علاقە دارايدەن شىلرەلە او غەراشەد قىلىرىنى
وبۇجەنس مەسلىسىنىك كەتە كەدە چۇغالدە بىر مەلى مەركەزلىرىنىك
كۇرۇلۇمىيور . لەكن بۇفەردى مەسلى مەنتەزم بىر مەلى
تەشكىلاتى داخلىندە توپلايە بىلە جەھۇرىيەتلىرى مەركەزلىرى
دائىرەسندە بايىلا جۇق اولۇرسە ، شەھەسز ، داھا
بۇيۇك نەتىجەلر الدە ايدىلە بىلە . دائىم تەكرار
ايدەم : آناطولىنىك « تۇركلر دۇرى » تارىخ
ايجون مادەتا مەھۇل بىر ساھەدە . تۇركلەردەن اولكى
آناطولى ھەققىدە اورۇبا مەلىرى ھەركۇن بىكى بىكى
تەدقىقات بايىرلر والەكاسكى ، الەك مەھۇل دۇرلرى
ياواش ياواش تەنۋىرە چايشىيورلر . ھالبۇكە او
اسكى زەمانلرە نەسبەلە جۇق باقىن اولان « تۇرك
دۇرى » ، ھالبۇكە بۇ مەھۇلىيەت پەردەسى آلتىندە
اورتۇلو دۇر مەقدەدە . بۇ مەھۇلىيەت پەردەلىرىنى
قالدىرىمق مەقسەدلىكە يەنى « مملكت بىلىكىسى »
ايجون تەشكىل ايدىلە جەھۇرىيەتلىرى « مەلى مەركەز » كە

اتنوغرافى ، تارىخ و آركەلۇزى ، فېلۇلۇزى بىلە
ھەندە مەسلى پروگراممەنى بىر شۇيلە تەصور ايدىيورم :
۱ - شەھەرلىك مەسلىسى ايجون مەفصل
رەھبەرلر ھەرتى مەنەلر نەشرايدەكە ، مەثلا اتنوغرافىك
ولسانى مادەلر نەكە بىر اصوللرە توپلايە بىلە جەھۇرىيەتلىرى ،
كەتابلر نەصل سىط اولۇنە جەھۇرىيەتلىرى الەك سىط
بىر تەزلىرىدە آ كەلتەمق ؛ وبۇيلە جەھۇرىيەتلىرى ھەزىرلا
مەسلىسىنىك عەين اصول دائىرەسندە مەلى مەھىتەدە
جەھۇرىيەتلىرى تەمىن ايتەك .
۲ - آناطولى تۇرك تارىخى و جەھۇرىيەتلىرى
ھەندە مەلى مەھۇلر عرب ، عجم ، تۇرك ائزلىرىنى
جەھۇرىيەتلىرى و تەصنىف و طەبەى ايتەك .
۳ - بىزانس ، كۇرجى ، ارمنى ، وسائر
غەرب خەرىستىيان مەنەلرندە آناطولى تۇركلەرىنى
ھەندە مەلۇماتى جەھۇرىيەتلىرى و تەصنىف و تەرجە ايتەك .
۴ - عومۇمى اسلام تارىخ و جەھۇرىيەتلىرى
آناطولى بىلە ھەندە مەلۇماتى توپلايە بىلە جەھۇرىيەتلىرى ايتەك .
۵ - آناطولىدەكى مەھۇلر مەسلىسىنىك سەجلا تەزلىرى ،
طەپۇ قىوداتى ، و قەننامەلرى جەھۇرىيەتلىرى و تەصنىف
ونشەر ايتەك .
۶ - آناطولى كەتابلەرىنى كەلە ايتەك ايلە
توپلامق .
۷ - عەلى العموم سەنت ائزلىرىنىك فۇتۇ .
غەراپلەرىنى جەھۇرىيەتلىرى ايلە اونلر ھەققىدە مەلۇمات
توپلامق .
آناطولىنىك مەخلىف مەركەزلىرىدە تەشكىل
ايدىلە جەھۇرىيەتلىرى مەلى تەدقىق جەھۇرىيەتلىرىدە دۇشە جەھۇرىيەتلىرى
و تەفەدە عومۇمى خەتلىرى ايتەبارىلە شۇيلە تەصور
اولۇنە بىلە :
۱ - مەلىن اصوللرە دائىرەسندە اتنوغرافىك
مادەلرى توپلامق . بۇنىك بۇتون تەقراتى
و اصوللرى ھەققىدە كۇچۇك بۇيۇك مەكەل رەھبەرلر
تەرتىب اولۇنە لىدە .

— ارضروم و عیسی شاعر لرندن —

بایوردلی ذهنی

— کمال احمد —

عثمانی ادبیاتی تاریخنک صوک مرلهسی دیمک اولان اون طقوزنجی عصر ، ادبی جریانلرک چوق زنکین وچشیدلی اولدینی بردوردر. اولا سلجوقلردن اعتباراً ادبی حیاتمزد کورون بر ایکیلک واردر : قلاسیک سرای ادبیاتی ، ابتدائی خلق ادبیاتی . اون طقوزنجی عصرده بویکیلک زواله یوز طوتیور. ندیمک آجدینی شرق چیغیری ، عاکف پاشانک چه وزنیه یازدینی مرثیه و داستانک تأثیری ، ادهم پرتو پاشانک قوشهسی الخ ادبیات تاریخنمک بو واقعهسنه عائد باشلیجه مثاللردر. ایسته بایوردلی ذهنی ده بو قادرو داخلنده کوروپورز . فی الحقیقه ذهنی ، اون طقوزنجی عصرک ایلك نصفده یتیمش برشاعر اولوب هم قلاسیک ادبیاتک استطالهنه یاردم ایتمش ، همده خلق ادبیاتنه کزیده پارچه لر بر ایتشدر. خصوصی حیاتی حقنده هنوز بر همت اُنک تدقیق وجوده کتیرمدیکی ذهنی تقریباً ۱۲۰۵-۱۲۱۰ تاریخلری آراسنده بایوردده دوغیور ، ایلك تحصیلنی بایوردده ، تالی وعالی تحصیلنی گاه ارضروم ، گاه طربزون مدرسه لرنده آلدقن صوکرا استانبوله کلیور ، وزیریه انتساب ایدیور. غیرمطبوع اولوب ارضروم حوالیسنده علاقه دار بعض ذواتده موجود اولدینی کوردیکم (سرگذشتنامه) سنده حیاتی شویله حکایه به باشلامقده در :

بر زمان کاتب دیوان اولدم
کمی کریان کمی خندان اولدم
بر زمان کاتب مکتوبی ایدم
وزرانک همه مطلوبی ایدم

بو باشلانفجدن ودوامندن جیقاریلان معلوماته کوره ذهنی ، استانبولدن برداخلیه مأموریتی آلهرق خویه به کلش ، اوراده مأمور آرقداشلیله کچینه مه . دیکندن عزل ایدلش ، بر آرائق ارضرومه کلش ، هربرده اداره سز وکندی اخلاقی عمده لرینه نظراً اویفونسز کوردیکی حکومت آداملرینه قارشی هجوم و مزاحک ایکنه لرینی باطیرمشدر. ارضرومندن تکرار استانبوله کلیور . بودقه عسکر اولمشدر. عکا حربنه اشتراک ایدیور ، حربک نتیجه سنندن صوکرا اذن آلهرق قدسه اوغرایور ، چه کیدیور ، عودتده مصره اوغرایور ، استانبوله دونیور ، مأموریت آلهرق قره آغاجه کیدیور . بوتون بوقعه لر ۱۲۳۰-۱۲۶۰ تاریخلری آراسنده جریان ایتکده در. یالکیز آراده بر یعنی ۱۲۴۴ روس استیلاسنندن قورتولان مملکتی زیارت ایتش :

نفعینک :

مژگانلرکله سیر ایدن اول ابروانی دیر
بردن بودکلو تیرنجه درکان اولور

دینه سنندن بوزسنه صوکراماجد اسمنده برشاعر :

تیرمژه که سینه من آماج اولسون
جان ایستریسه سینه دن اخراج اولسون

دیور :

شعری کله دن وکله اوپوندن مرکب تلقی ایدنلر
ایچون بو حال طبیعی بر نتیجه ایدی . بویوک شاعرلر
آنجق کندی قدرت و صمیمیتلری ایله ، عینی کله لری
قولاندقلری حالده ، ادالریله کندیلرینی استیلاسن
قورتاریپورلردی .

احمد پاشانک :

خدنک غمزه که پیوسته ای کان ابرو
جکرده صاقلدیم بوکه یادکارکدر

دیه (خدنک - غمزه) تصویرینی قولانماسندن
صوکرا فضولی :

نسرینه رنگ لاله نه دندر دیدم دیدی
غمزه ک خدنکی دوکدیک قانکدر ر سنک

دیور ، حلیمکرای ده درین بر اُسنی آ کلاتق
ایچون :

غمزه ک خدنکی دوشمدی بر کره یانه

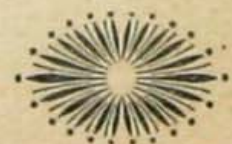
رسمی چیزییور .

مع مافیه بویوک شاعرلرک دیوانلرنده بو بولده کی
غرابت ، ابتدال پک نادربولونماز . عصرینک استادلرندن
صاییلان ثابت (چاه - زرخدان) ، (مسک - خال) ،
(زلف - چنکال) صفت و تشبیهلری شویله بر بیتده
طوبیلاپور .

دوشمه چاه زرخدانه اوسکین خاللر
ایلمزدی جستجو زلفک صالوب چنکاللر

بو عمومی مثاللر نهایی کلز درجه ده اوزوندن .
عینی کله بی قولاندینی حالده ، سوبلیه جک سوزی
اولان شاعر مقصدینی آ کلاتیور . فقط سوبلیه جک
برشیئی اولایوب ده ، یالکیز قورو کله لردن بر مضمون
جیقارمق ایسته یلرله ، کندیسندن اول کلنلردن
بو صورتله آریلا بیلیمک غیرتی صرف ایدنلر ایچون
شعر آنجق بر دماغ و جا بازلق ایشی اولشدی .
ایسته عصرلرجه ، شعر مزک بویوک بر ساحه سی
تشکیل ایدن عشق و کوزل ناصیل تصویر ایدلی ،
نه لره بکزه تیلدی ، بولغتلری ، تشبیهلری کوسترمک
ایچون (هوس نامه) ده کی بحثلری نقل ایتک ایستیورم .
وبونلری ، ممکن اولدینی قادار ، ادبیاتمزد کی مثاللریله
کوسترمکی دیگر بر مقاله به بر اقیورم .

مصطفی نهاده

واردم که یوردندن آتاق کوتورمش
یاورو کیتمش ایصسر قلش اوتاغی
جامار شکست اولمش ، میلر دوکولش
ساقیلر مجلدن چکمش آیانی
پارچه سیله باشلایان قوشه سنی ابداع ایتشدر .
ینه بو حادثه به تعلق ایتک اوزره بایورد - ارضروم
خلق آراسنده تام معناسیله داستان اولان بردستان
وجوده کتیرمشدر . داستانک ایلك پارچه لری
شو طرزده در :

ارضروم کفارده بیعت ایدنجه
فقانه باغلاندی بایورد دیاری
کلی خارده قالدی بللی زاره
صولدی منکشه سی کلبرک باری
لاله سنک باغری هجرله داغلی
جوق یازیلر کورمش قارالی آغلی
غنچه نک درت یانی خار ایله باغلی
بوکولش سروینک قد نکاری
وطن و مملکت دوینولرینک جوشوب طاشدینی
کوسترن بودستان مقدمه سی ؛ استیلا حادثه سنی تاریخاً
ایضاح و تئویر ایده جک بر چوق تفصیلاتی حاویدر .
شاعر حیاتنک صوک بیللرینی طربزونده کچیرمشدر .
طربزونده (حاجی پیر افندی مدرسه سی) نه قارشی
بسله یکی مربوطیت ، طربزونک خصوصی واجتماعی
حیاته قارشی کوستردیکی علاقه طربزونک محلی تاریخنده
تدقیقه شایاندر . (خمسی) بی جوق سودیکنی :
بو شهرک نه عجب مرغوبیدر نور بر خمسی
دوای مبتلای درد سرزانویه فر خمسی
پیتی ایله دوام ایدن مدحیه سنندن آ کلاپورز !
آرتق شاعرک حیاتنک صوک بیللریدر . عینی
زمانده حقیقه قلبی بر باغ ایله باغلاندینی بایوردده
صاووشمق ایسته یور ، یوله جیقور ، فقط بولده
(اولاسه - خولاسا) قریه سننده جان ویرپور .
تولدیکی تاریخ قطعی اوله رق معین دکله ده اُزلرندن
استدلالاً تقریبی اوله رق ۱۲۷۵ کوستریله بیلیر .

..

بایوردلی ذهنی ، اوزرنده تدقیق و تحلیله ده کر
قیمتلی وکزیده بر شاعردر . بزجه معلوم اولان
آثری ایکیدر : (۱) دیوان ذهنی (۲) سرگذشتنامه
ذهنی . اولکیسی ، شاعرک عروض پارچه لرینی احتوا
ایدور . بیک ایکی یوز طقسان تاریخلرنده اوغلی
احمد روانی طرفندن طبع ایدلشدر . ایکنجیسی
غیرمطبوعدر . یازمه نسخه لری اندردر . هرایکی
آثرک مختلف باقیملردن اهمیتی واردر . اولا عروض
شعرلری اعتباریله ذهنی ، قلاسیک ادبیاتک مهم
برعضویدر . نفعینک همشهریسی دیمک اولان ذهنی دن
لاعلی التعین آلدیغز شو غزله باقکز :

دلن سلاهی یاره دی دیدم دیمش جبا
عرض مراهی یاره دی دیدم دیمش جبا
چوقدن مشام جائزه کلدی نیچون
زلف پیامی یاره دی دیدم دیمش جبا
بکر یولنده ذهنی غمخواری ترک ایدوب
حال صبح وشامی یاره دی دیدم دیمش جبا

لسان و افاده نه قادر کولدن و صميمي دکلي...
شيخ غالي تحميس ايدرکن اوندن کيري قلماديني
کورويورز :

ينه زورق دروم قيرلوب کناره دوشدي
دايانورمي شيشه در پوره سنکساره دوشدي
مکر آم آتشدن دله بر شراره دوشدي
داغلوب سوزلرم هربري بر دياره دوشدي
ديديلر رقيب بدکار او هوای ياره دوشدي... الخ
« ذهني » نك ديواني ، الحاصل ، تام معناسيله
مرتب بر ديواندر . فلاسيك شاعرلرك اثرينه تبعاً
قصيده ، غزل واديسته قلم يوروتشد .
« سرگذشتنامه ذهني » ايسه حقيقه اسمك
صاحيددر . شاعرك بر جوق دستانلري ، مجويه لري ،
مزاحي اثرلري بوكتابك محتوياتي تشكيل ايتكدهدر .
اوغلي ايله باش باشه قاشش و بو ائشاده حياتي نظماً
حكايه احتياجي حس ايتشد . خوبهده ، قره آغاجده ،
ارضرومده ، ارزنجانده اداره ماكنهسي باشنده
كوردبيكي بر جوق ذواني هجو ايدور . هجوي نوع
genre satirique دهده همشهريسي نفعدن يوكك
عد ايديله بيلير :

تيغ انديشه مي زاغلتدم اوشب
طفل انديشه مي آغلتدم اوشب
ايتدم اقليم معاني به سفر
كتوروب هر فته لايق كوهر

مصدرن آلديني عرب بر زوجه ايله سوكرادن
استانبولده آرلري آچيلمش ، قادين مشيخته مراجعت
ايتش ، بر جوق مباحثه و مناقشه لر جريان ايتشد .
محكمه ذهني كيسه ديكله يور . شاعر حدت
ايچندهدر :

سويله دوب يازديلر اول كافره بي
ديكله يوب هربري اول فاجره بي
باقدي سوزمه بر كيسه بيم
آتش ظلمه يانوب جان و تم
وصوكر ا وزني ديكشدير يور :
بكا ايندكلري بو ظلم وحقارت يارب
اولادي كيسه به عااده نه ظلمتدر بو
كه نه بغداده هلاكو نه سيواسه تيمور
عربستانه نه حجاج نه ملامتدر بو
.....
علمادن شعرادن طرفادن اولام
قالام زار و پریشان نه سفالتدر بو

في الحقيقه بو حادثه ، ذهنيك خصوصي حياتي
سوك درجه اضرار ايتشد . وضعيت ماليه سي
صارصينتي ايچندهدر . افعال وحرركاتك سلسله سنده
بر شاشلتيق كورولمكدهدر . (صلات صبحه قامت
آلوركن نيتي صلات عصره) ايدور و(بقال آ پوستوله
اولان بيك غروش بورجي اون بيك اوله رق دفتره)
يازيور !

(سرگذشتنامه) نك خلق ادبياتي باقيمه كوره
اهميتلي اولان پارچه لري دستانلردر . دستانلردن
باشقه تصادف ايديلان بعض قوشمه لر جدا كوزلدر .
مثلا شو ايكي پارچه به دقت ايديكز :

حرث و مدنيت ايكيلكي

يونان مدنيتك باربار ذيلن اقوام طرفندن
تخریب ايديله سي اوزرينه روحلرده يكي شرائطه كوره
يكي بر حرايت ياپيلمه سي احتياجي حس اولوتشد .
يونانيلرده بر مديت غلبه چالشكن باربار
اقوامك احتياجي اهلاق بر مديت توجه ايتشد .
يالكز بو مدنيت ، متعال بر پرنييه مربوط اخلاقيه
شأنيته عالمندن كيتدكه اوزافلاشمش وحيات ايله
ارتباطي جوق كه وشه عيشه سي . بونك عكس العمل
انتباه دورني آيچينه اورته ييكي باشدن بروح حرايتي
مسئله سي چيقتشد . بودورك متفكرلري زراعتده كي
حرايتي روحه تطبيق ايتكي دوشونورك اولاعلي الاطلاق
انسانيتجي بر حرايت ، دهاده و غروسي يونانيلري حيرانقله
تقليده باش وورديلرسده باربار اقوام آراستده
تعين ايتكه باشلايان ملي بنه لرك بر سوق طيبي ايله
كندی شخصيتلري آرايه لري كچيكمه دي . نيته كيم
بو دورلرك اك دورين و مشاهدجي بر دهاسي
اولان (به يقن) ، ايلك دفعه اولارق على الاطلاق
حرايت برينه عصره معناده كي حرث ادراكه ترجمان

قره باغي بر قيل ايله باغلادی
خشمه كلوب داغستاني داغلادی
مژكاتي خون قصديه زاغلادی
اوقه طوتدی خراساني كوزلرك
ذهني يم اي قاشي كان سوديكم
مژكانك كه واردر يامان سوديكم
قوي ايتون سينه مي نشان سوديكم
آسون سايه مزده شاني كوزلرك

وقتيه (خلق) غزه سنده بايوردلي معشوق بك
زاده محمد بك ذهني به عائد تدقيقلردن بحث ايدلمش ،
بو مناسبت ايله شاعرك غير مطبوع ، حتى يازمه
نسخه دهده بولنمايان بر قاچ قوشمه سي نشر اولنش
ايدى . في الحقيقه بو محترم كنجك تقديره شاين
ادبي فعاليتي آراستده ذهني ، مهم بر موقع اشغال
ايتكدهدر . بزايلريده اون طقوزنجي عصره هر نقطه
نظردن اهميتلي بر عنصر ادبيسي اولان ذهني به عائد
كوجوك بر تدقيقتنامه نشر ايتك آرزوسنده يز .
شمديك (حيات) ك عزيز قارلرینه ارضروم و محيطي
خلق شاعرلردن اولان بايوردلي ذهني طاعتق ،
فلاسيك وخلق ادبياتلر مزك بو مستننا عضويه قارشي
بر علاقه اويانديرمق ايسته يورم . [*]

ضياء الدين فخرى

[*] اون طقوزنجي عصره فلاصيق شاعرلري آواستدن
آبريلوب معشرك ايچنه كيردن واونكه همحال اولغه چالیشان
بو قيمتلي خلق شاعر حقتده معلوماتدار اولانلردن ، ييلكترني
(حيات) ييلدريزله شمدیدن تشكروحيه سي ايفا ايدورز .

اولدى . بو انكليز فيلسوفنه كوره ذهني حرايت ،
اخلاق عامتك اك بللي باشلي قسارندن بریدر . يالكز
بو فكرك آرقه سي كله دي ومانجه جق قبول و تعقيب
ايديله دي . بونكله برابر هر ط فده شدتله محسوس
اولان بر رقي فكري جانلي بر صورتده مناقشه
اولونيور ، بر طرف يونان صنعت وادبياتك امثالسلرلكني
مدافعه ايدركن ديكر طرف يكي دوغان آورويا صنعت
وعرفانك خصوصيت و انكشافني انكار ايتك حقتزلغني
كوسترمكه چالشيوردی . بوبابده دهه كنيش حركتي
(۱۷)نجي عصره فرانسه مديتي دعوت ايتدی .
هله (۱۸)نجي عصر فرانسه سنك آوروپاده هان
برنجك بر حال تشكيل ايدن ادبي و سياسي شوكت
واقبال اورته به « تحريث ، تمدن ، تنوير ، تهذيب »
تعبيرليني چيقاردی . فرانسزلر بو تعبیرلره لسان
وقدرتلرنده حصوله كلش بوبوك ومهم برده كيشيكلكي
افاده وثبيت ايتكي آييورلردی . تام بو صيرالرده
(تورغو) ، بوتون بوداغيلان وچارپشان مفهوملي
بر آرايه طويلابه جق بر كله ايجاد ايتدی : مديت
Civilisation . في الواقع لايتنجهده باربارلغك مقابلي
اولان « Civilisation » و « Civilitas » كله لري
واردی . فقط بوكله لر هنوز جانلي وياشايان آورويا
لسانلرينه كيرمه مشدی .

آلمانلرك فلاسيك دورينك فرانسزلردن سوكر
كلديكي معلومدر . بونلردهده اوله عيني بوجالامه لر
كوروليور فقط بوبوك فلاسيكلرينك باش كوسترمه سي
اوزرينه آلمانلرده كندی روح وذهنيترلنده حاصل
اولان تحولي افاده ايتك ايچون اوله « آوقله رونغ »
يعني « ذهني تنور » ، دهه سوكر « بيلدونغ » ،
يعني « ذهني حرث » ديورلر . « حرث » تعبيرينك
يالكز باشنه ايلك استعمال ، (هه ردهر) ك « بشريت
تاريخنك فلسفه سي » نام اثرده كچيور . يالكز بوراده كي
طرز استعمال هنوز واضح و معين دكلدر . عيني
دورده (گوته) نك اثرلرنده برده « غاييسكولتور » يعني
« روحك حرث » تعبيری كوروليور . فقط ياواش
ياواش ساده جه « حرث » تعبيری بونلرك هپسنه
غلبه چالهرق ايكي استقامت تعقيب ايديور . برنجي
استقامت ، آلمان ايدلر آيزمنده موجود باشليجه ايكي
جريانندن بری اولان بدبي ايدلر آيزم ؛ ديكری ده
اخلاقي ايدلر آيزم جرياني تعقيب ايديور .
شاعرلره ثوماتيستلرده برنجي استقامت غلبه ايديور .
بونلره نظرأ صنعت ، علم وادبيات حرثك متين دهسته كلري
وفارق علامتليدر . اخلاقي ايدلر آيزم جرياني تمثيل
ايدن (قانت) و (فيخته) لره كوره حرثك روحي ،
حريتدر واك يوكسك درجه ده اخلاقي بر خصيصه يي
حائزدر . (فيخته) ، مزاجنك آتشنيلكي اقتضاسي
دهه ايلري كیده رك حریت و تام بر مختاريت عيني زمانده
حرثك محتواسني تشكيل ايددر ؛ دیدی . كندی
افاده سيله : « حرث ، بوتون قوتلرك ، تام بر حریت
وارمق و كنديمزي ، كنديمز وخالص بئلكمز اولمايان
بوتون شيلردن تماماً آزاد قيلمق غايه سيله ايشله مهربدر .
(فيخته) به كوره حرث وظيفه سي ، ديكر بوتون